



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Allocutiones Sacræ, Svper Evangelia Dominicarvm totius anni

Jahoda, Johann

Pragæ, [ca. 1659]

Dominica IV. post Epiphaniam. Navigatio literaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51496)

DOMINICA IV. POST EPIPHANIAM.

Navigatio literaria.

Motus factus est in mari. Matt: 8.*Habita in instauratione studiorum post ferias autumnales, quando hoc Evangelium legebatur.*1657.2. No-
vembr.

Uiescente hactenus studiorum navigio, tranquillitas simulque jucunditas egimus Alcedonia; nulli remorum, pennarum debui dicere, stridores; nullae navigantium, melius dissertantium, vociferationes exaudiebantur: at ecce denuo motus factus est in mari; rursus expandenda vela, rursus solvenda navis, *cras & deinceps, ingens iterabimus aequor.* Cui non vestrum robur & as triplex circa pectus erit, quod minus timeat precipitem Africum decertantem Aquilonibus? Jure quidem civili tempus navigandi praescribitur ex Calendis Aprilibus in diem Calendarum Octobris, l. 3. C. de naufrag. Apud Romanos autem ex die 3. Idium Novemb. maria claudi dicebantur, quod sub id tempus maxime intumescere solerent propter Vergiliarum Plejadumque occasum. At nos audaciores Tiphyes vel hoc potissimum tempore lati vela dabimus, & spumas salis non tam ere, quam remige pennam ruemus; Batavos imitari, qui ventorum opportunitatem nacti è litore solvunt quovis anni tempore, modò eos glacies non detineat. (a) Nunc sanè frigidissima dominari incipit tempestas, nunc fluvij & aqua rigi-

do astrictae gelu plaustris potius quam navibus iter opportunum praebent: sed enim scholastica tunc magis fervet navigatio, cum frigidior foris de laevit Boreas: extraneum quippe frigus obesse nequit, ubi calentibus animis & studijs res agitur. Quanquam vereor, ne multos glacies detineat. Vidimus enim hactenus quam frequentissimos in hoc navali cursu defecisse, qui navigationis principio plusquam Batava generositate aequor scientiarum sunt ingressi. Multi in Scyllas & scopulos, ausim dicere, etiam in Sirenes impegerunt, multi cum Aeneae socijs fluctibus difficultatum hausti cursum abruperunt. Ne ergo tale quid hoc anno patiamini, optimum navigandi modum vos docebo.

Qui securè navigare cupit, prospere cursum, ante omnia opus est habeat peritum Nauclerum; qui & clavum ex arte dirigere, & latentes evitare scopulos, & arenosas declinare syrtes, & ventorum observare flamina, & caeli plagas noverit discernere. Quis ille ejusmodi Nauclerus, & unde nobis petendus? Ille ipse, quem hodierni in navi secum habent discipuli; quo etiam dormiente non est quod insur-

I.
Nauclerus
peritus
quaerendus.

F 2

gen-

Horat. l. 1.
Carm.(a) Beyerl.
tit. Navig.

gentes fluctus tempestatesque sonoras
formidemus. Si enim Teucer ausus
est navigationis suæ socijs dicere:

Horat: sup: Nil desperandum est Teucro duce, &
auspice Teucro,

meliùs ego dixero:

Nil desperandum est Christo duce, &
auspice Christo.

Nota est illa Jasonis navigatio, quam,
cum aliquot virtutis suæ æmulis heroi-
bus Colchos instituit, ut *vellus aureum*,
quod istic sub custodia taurorum &
draconum asservabatur, obtineret.
Sed nisi à Phineo quodam de periculis
maris & Cyaneis petris; nisi à Medea
de edomandis tauris & dracone so-
piendo edoctus fuisset, certissimum
pro spolio retulisset exitium.

Sap. 8. 7.
14.

Vellus aureum & thesaurus infinitus
hominibus est sapientia, teste ipso mor-
taliù sapientissimo, thesaurus obtentu
perquam difficilis; nam, ut vetus Poëta
apud Clementem Alexandrinum ait:

Clē. Alex:
l. 5. Strom.

expugnata difficilia sunt Musarum dona.
Hunc thesaurum, hoc vellus universi
obtinere satagitis, *huc vester cursus* est.
Et quis illud vobis certius deteget, ac
is, qui solus novit locum illius? Audi-
te Jobum: *sapientia ubi invenitur? &*
quis est locus intelligentia? Abyssus dicit:
non est in me; & mare loquitur, non est
mecum. Scimus alioqui mare sum-
morum thesaurorum domicilium esse;
hinc corallia, hinc uniones & marga-
ritas (res summæ apud homines æsti-
mationis) arduo cum primis piscatu
extrahi; at vero sapientia, ut Hebræus
textus habet: *pretiosior est margaritis,*
& ideo, ut vulgata legit, *trahitur de oc-*

Job. 28. 12.

culis, & quidem de magis occultis,
quàm sint occulta maris, quæ ita igno-
rari non possunt, ut non vel à stupidis
ingenioque hebeti urinatoribus de-
prehendantur. Ex quibus nonnulli,
ut scribit Nierembergius, ad ipsum uf-
que maris fundum descendisse, ibique
virentia prata, gramen thymosum gi-
gnentia se vidisse, affirmant, atque in
illis conchylia generari, ali, coalesce-
re; & ut in ostreis videmus circum se
multiplices natos nepotesque pro-
creare.

Vnde ergo sapientia venit? pergit
querere Hulsæus Princeps. Et post
longam suspensionem tandem ait:
Deus intelligit viam ejus, & ipse novit lo-
cum illius. Ecce vobis, AA. optimum
Ductorem, cum quo si navigatis, vici-
stis. Navigabitis autem, si studia ve-
stra ad ejus gloriam direxeritis, liqui-
dem, ut nonnemo loquitur (a) *ea vera*
sapientia est, sapere qua Dei sunt, & co-
gnitionem ac doctrinam, ad bonam vitam
& Dei cultum gloriamq; referre. Sed
enim plurimos hactenus vidimus, qui
cùm thesaurum istum *in fictilibus cere-*
bri vasis se putant in salutem suam de-
vehere, à serpente infascinati vasa con-
fringunt, ut ille nauta apud Nicetam.
Narrat hic Autor, Michaëlem Sicidi-
tem Orientis Imperatorem, cùm forte
ex editiori loco palatij Constantino-
politani prospiciens naviculam vidis-
set, quâ ollæ ac patinæ vehebantur, car-
mine magico effecisse, ut nauta exur-
gens, arrepto fulte, vasa non priùs feri-
re desisteret, quàm in pulverem rede-
gisset. At paulò post barbâ prehensâ
lamentari, jacturam suam deplorare,
amo-

(a) *Cresoll:*
anthol. c. 6.

Nicet. l. 4.
annal.

amotaque caligine semetipsum ut irâ Numinis agitatum execrari. Rogatus, cur merces suas tam malè tractasset, cum dolore referebat, se remigio intentum horribilem serpentem, oculis inconnivis, hiante rictu in se conversum vidisse, qui prius in navi volutari non destitit, quàm vasa cuncta comminuerentur; inde subito ex oculis evanuisse.

Serpens ille fascinator, mihi credite, aliud non est, quàm prava & perversa studendi intentio. Hæc subinde studentium animos ita offundit, ut dum volunt sapientes fieri, *fiant stulti & phanatici*. Pulchrè hac super re Bernardus. *Sunt qui scire volunt eo fine tantùm ut sciant, & turpis curiositas est: & sunt, qui scire volunt, ut scientiam suam vendant, & turpis questus est. Et sunt, qui scire volunt, ut sciatur & ipsi, & turpis vanitas est. Vanus & stultus pene synonyma sunt, siquidem stultorum propria est levitas, qualem ejusmodi sciolis attribuit Apostolus, cum ait eos circumferri omni vento doctrinae.*

Ventus doctrinae quis alius est, quàm ambitio, quàm inanis gloria, quàm superbia & tumor? *Scientia enim inflat.* Ejusmodi vento ad naufragium ulque jactatus est doctrinae portentum Tertullianus, de quo ita noster Cresollus: *"ad scopulos, impietatis & superbiae navem suam, alioqui felicissimè volitantem afflixit, cum Episcopatus Carthaginensis spe excidisset, (defecit enim idcirco ad hæresim Montanistarum)"* ille Tertullianus, plurimarum, *"velut palmarum gladiator invictus,"* qui alios studio honoris elatos eo ma-

ximè nomine reprehenderat. Ille Tertullianus, quem S. Cyprianus per excellentiam Magistrum appellabat, nam cum ejus scripta sibi dari posceret, non aliter poscebat, quàm: *da Magistrum.* Origenes Adamantius quantum non fuit ingenij miraculum! cujus sex milia librorum Hieronymus se legisse fatetur: & tamen de illius salute passim dubitatur, uti & de Salomonis, qui disputavit *à cedro usq. ad byssopum.* Illud inprimis tragicum, quod de Religiosis quibusdam Neapolitanis scribit Antonius Senensis. Contigit, inquit, Neapoli in uno aliquo cænobio triclinij curatorem sub vesperam cœnaculum intrare, cum illud totum circumquaque à fratribus superiore veste indutis & quasi ad sumendam cænulam paratis occupatum deprehendit. Percussus tam invisio spectaculo extemplo superiorem adit, & visa nunciat. Superior cum non haberet nuncio fidem, cænaculum ingreditur, ubi suis ipse oculis rei veritatem deprehendit. Qua re vehementer perturbatus, præcipuos cænobij Patres consulit, quid facto opus. Omnium sententia fuit, ut superior ipse sacris indutus, totoque fratrum comitante conventu SS. Eucharistiam in triclinium deferret, ibique cum, qui inter ceteros eminare videbatur, rogaret, ejus, quem deferrebat, autoritate compulsus diceret; quinam essent, & qua de causa illuc convenissent. Placuit sententia. Vadit in triclinium cum toto illo apparatu superior: qui ubi primùm cum SS. Sacramento apparuit, omnes in signum venerationis assurrexere, demis-

Rom. 1.

Bern. serm. 36. in Cant.

Eph. 4. 14.

1. Cor. 8.

Cresoll. my-
tag. 1. 3.

c. 4.

3. Reg. 4.
33.

sisque capitibus, etiam capitia singuli, ne agnoscerentur, attraxere, eoque facto rursus omnes confedere. Tum iussi à superiore dicere, quinam essent, & quid requirerent, omnes capita inclinârunt. Demum qui præcipuus inter illos videbatur, omnium nomine dicere cœpit: omnes & singulos ejusdem Ordinis Religiosos fuisse, magnaque ex parte Doctores, Baccalaureos, Lectores & Magistros, omnesque propter ambitionem, superbiam, aliaque vitia sententiam damnationis accepisse; divinitusque iustos comparere eo loci, quatenus monerent ceteros, ipsorum insipientiâ saperent, sanctiusque doctrinâ sibi à Deo data, uti discerent. O luctuosam sortem! & omnibus omnino metuendam, qui S. Bernardi jam supra à me citati salubre de modo sciendi monitum negligunt. *Modus est*, inquit ille, *ut scias quo ordine, quo studio, quo sine quaerâ, nosse opus. Quo ordine? ut id prius quod maturius ad salutem. Quo studio? ut id ardentius, quod vehementius ad amorem. Quo sine? ut non ad inanem gloriam, curiositatem, aut aliquid simile, sed tantum ad edificationem tuam vel proximi.*

II. Alterum navigantibus summè necessarium est *Panis*. In quo se aliquando peccasse fatentur ijdem illi hodierni Nautæ, cum in navi à Christo moniti, attenderent à *fermento Pharisæorum*, nullitabant inter se: *quia panes non habemus*. Qui sine pane mare navigat, perinde est ac si sine remo navigaret. Vnde Christiernus Rex Daniæ dicebat: *panis est remus Regni*. Hic est remus. idem pro synbolo habebat cymbam,

cum remo, in cujus manubrîo panis erat cum lemmate: & *pangit & frangit*; scilicet frangit hostes, pangit amicitias. Remum vobis AA. optimum porrigo *Panem Eucharisticum*. Hoc si frequentius reficiemini, ausim polliceri, secundissimum vobis studiorum fore cursum, facillimamque doctrinæ, quam prensum itis, consecutionem. Quidni enim optima doctrina in tali pane lateat, qui ipsum sapientiæ continet autorem, qui totus virgineus & candidissimus est? Communis fert opinio candidum panem, quas *semellas* vocamus ad ingenium multum conferre. Hinc continuè studentes ejusmodi pane ut plurimum vesci solent, ob subriles, quos suppeditat, spiritus, facilèque digestionem. Multos hic numerare possem literarum studiosos, qui, cum naturâ hebetis & obtusi essent, ingenij, ex pane Eucharistico sæpius gustato, longè perspicaciores, quàm ex melle suo Jonathas effecti sunt. Vnus pro multis sufficiat D. Thomas, studendi principio pro stupido bove habitus, hodie Theologorum Alpha, & Doctor Angelicus. Vnde hæc illi doctrina? Vtique è cibo Angelorum, cui mirificè affectus vixit. Et uti in ceteris sublimioris scientiæ difficultatibus omnes unus superavit, in SS. tamen Eucharistiæ mysterio pertractando ita excelluit, ut propterea audire meruerit, ab ipsomet Christo: *bene scripsisti de me Thoma*. Néve aliunde doctrinam istam videatur hausisse, studijs suis *premittebat divina* (ait Bulla Canonizationis illius) *ut roboraretur in scholis, cum singulis diebus, antequam lecturus ascen-*

ascenderet cathedram, Missam celebraret, & unam alteramve audiret. P. Thomas Sanchez Societatis Jesu, Doctoris illustrissimi titulum sanè rarum meruit; sed idem Eucharistiam tam sibi quotidianam habuit, ut eam quotidie quinies; diebus verò Jovis octies salutaret. Et quis non doctus ac intelligens evadat ex *Pane intellectus*? Ita enim Panem Eucharisticum jam pridem sacer definivit Ethicus, cum docuit: *qui timet Deum, faciet bona, & qui continens est justitia, apprehendet illam, & obviabit illi quasi Mater honorificata. Cibabit illum pane vite & intellectus, & aqua Sipientia potabit illum.*

Eccli. 15.

III.
Aqua dulcis.

Et quanam illa aqua sapientiae? haud dubiè dulcis aliqua & putealis, quali navigantibus non secus ac panis opus est. Quippe aqua marina, quia falsa, acerba & insipida, potibus minimè deservit. Habetis, Sapientiae remiges, habetis præclarissimum Puteum, unde dulcissimam, recentissimam, limpidissimam hauriatis aquam; Puteum aquarum viventium omnibus patentem Mariam. Ita enim eam appellat sacer Sponsus: *Soror mea sponsa, fons signatus, puteus aquarum viventium*, quæ non possunt non esse dulcissimæ, cum ipsamet Virgo dicat: *spiritus meus super mel dulcis*. Ex hoc puteo omnem suam sapientiam & Philosophiam, hausit doctrinam Magnus ille Albertus. Hic, ut Prædicatorum docent annales, & exinde Hieronymus Platus, sexto decimo ætatis anno in eum ordinem ingressus, cum in literis pene nihil proficeret, eò quòd esset

Cant. 4.

Hier: Plat⁹
l. 2. de bono
stat: Relig:
c. 33.

-MOU

inge-

ingenio ac memorià tardiore, tanto affici cœpit tædio, ut etiam de religiosa vita deferenda tentaretur. In qua fluctuatione dum hæreret, visum est ei nocte quadam, cum scalis ad monasterij muros admotis abitum pararet, apparere Matronas quatuor venerabili admodum vultu, quarum una, deinde altera, semel jam atque iterum scandentem manu impulsam deturbaret; cum autem tertio idem conaretur, interrogatur à tertia, quidnam ageret, & qua de causa abitum tam studiosè moliretur. Hac exposita monet illa, ut opem potiùs à quarta Matrona (Dei Mater erat) exposceret, se verò cum reliquis deprecatione adjuturam. Paruit Albertus, & benignè acceptus à Virgine, optionem insuper accepit; utra in scientia excellere mallet, divina, an naturali. Tum ille, qui pro ætate sua nihil etiamnum altius gustasset, cum Philosophiam nominasset; fiat, inquit, Cœli Domina, quod petisti. Sed tamen, quia scientiam hanc filij mei scientiæ prætulisti, extremam vitam omnem perdes doctrinam, & in hanc ipsam, quam nunc exues, hebetudinem recides. Nec mora, viso dilapso, statim se mutatum sensit; quicquid audiret, quicquid legeret, facillimè capiebat, aut si quid paulò difficiliùs incidisset, cum se ad Virginem deprecandam, quasi promissum efflagitans convertisset, illicò consequebatur. Nemo vestrum AA. ad nodosas Logicæ & Aristotelis quaestiones, nemo ad abstrusas Theologiæ difficultates, Justiniani tricas animum despondeat: si enim fontem & Matrem sapi-

sapi-

sapientiæ Mariam, ut par est, colueritis, si ejus Conventus ac Oratoria seduli frequentaveritis, si in dubijs vestris eam consulueritis, ausim promittere, omnes ac singuli Magni Doctores eritis. Expertus hinc auxilium manifestum est Biturigibus unus aliquis Sodalitatis Alumnus, qui cum ad res Philosophicas percipiendas Bæotica quâdam stupiditate, & plumbeo velut ingenio penitus hebesceret, votis Virgini Matri nuncupatis huic duritiæ mentis amoliendæ, tantum postea perspicacitatis nactus est affusâ ipsi Virginis ope limpidissimâ sapientiæ aquâ, ut de Philosophicis ænigmatis abstrusissima quæque liquidè pervideret, & ad stuporem omnium de iisdem disceptaret. Svadebat aliquando discipu-

*Lechner
Sod. Parth:
l. 3. c. 9.*

lis suis S. Jacobus: *si quis vestrum indiget sapientiâ, postulet à Deo, qui dat omnibus affluenter; sed ego non minùs profusam hinc dixerò Mariam, siquidem illam sic alicubi audio gloriantem: ego Sapientia effudi flumina; ego quasi trames aqua immense, doctrinam quasi prophetiam, effundam & relinquam eam quærentibus sapientiam.*

Eccli. 24.

His itaque præsidijs instructi ac muniti securi è portu solvite; ventus vobis bonus deesse non poterit auspice CHRISTO & MARIA. Anchoram suam cuique spes fabricet, quæ non citius ac in fine anni cursum abrumpat, quando rursus lætum illud carmen occinere licebit:

Anchora de prora jacitur, stant litore puppes.

*Virg. 6.
Æneid.*



DOMI-